

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การศึกษาเปรียบเทียบเชิงปรัชญา เรื่อง ธัมมิกราชา และราชาปราชญ์	
ชื่อผู้เขียน	นางสาวปานทิพย์ แซ่ไคว่	
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาปรัชญา	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. ประมวล เพ็งจันทร์	ประธานกรรมการ
	ผศ.น้อย พงษ์สนิธิ	กรรมการ
	อาจารย์ ดร.พิสิฐฐ์ โคตรสุโพธิ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเปรียบเทียบเชิงปรัชญา เรื่อง ธัมมิกราชาและราชาปราชญ์ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความหมาย ลักษณะ คุณสมบัติ อานาจหน้าที่ และวิธีการที่ได้มาซึ่ง ธัมมิกราชาและราชาปราชญ์ และ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบให้เห็นถึง ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างธัมมิกราชาและราชาปราชญ์ โดยใช้วิธีการศึกษาแบบการวิจัยเชิงเอกสาร ค้นคว้า รวบรวม และวิเคราะห์ เปรียบเทียบ เพื่อสรุปความให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ผลการศึกษาพบว่า รากฐานทางความคิดของพระพุทธศาสนาและเพลโต มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ

พระพุทธศาสนา มีแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล โดยเน้นความเท่าเทียมกัน ความเป็นมนุษย์ คือ มนุษย์จะดีหรือชั่วมิใช่เพราะชาติกำเนิดแต่เพราะการกระทำหรือความประพฤติ พระพุทธศาสนาจึงให้ความสำคัญกับมนุษย์และเน้นให้แก่ปัญหาที่ตัวมนุษย์ เพราะปัญหาทุกอย่างสืบเนื่องอยู่กับมนุษย์ พระพุทธศาสนาจึงมิได้มุ่งที่รูปแบบการปกครองว่าเป็นรูปแบบใดจึงจะดีที่สุด แต่มุ่งที่ตัวบุคคลผู้มีหน้าที่ปกครอง กล่าวคือ เมื่อผู้ปกครองเป็นคนดีแล้วไม่ว่าจะปกครองด้วยรูปแบบใดก็ย่อมจะนำประชาชนไปสู่ความดีและความสุขได้ทั้งสิ้น ดังนั้น ธัมมิกราชา หมายถึง ผู้ที่ทรงไว้ซึ่งธรรมะ ผู้ใช้ธรรมเป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อประโยชน์และสันติสุขของมหาชน

เพลโต มีแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับระบบหรือสังคม เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์จึงต้องมาอยู่รวมกันภายในรัฐ เพื่อมนุษย์จะได้บรรลุจุดมุ่งหมายขั้นสูงสุดของชีวิตได้ จากการศึกษาเพลโตให้ความสำคัญกับระบบ เพลโตจึงเสนอรูปแบบการปกครองที่ดี ซึ่งจะเป็นรูปแบบใดก็ได้ ระหว่างการปกครองแบบอภิชนาธิปไตย และการปกครองแบบราชาธิปไตย ดังนั้น ราชาปราชญ์ หมายถึง ผู้ที่ทรงปัญญา เปี่ยมไปด้วยความเฉลียวฉลาด รู้ซึ่งถึงศิลปะการปกครอง สามารถนำความเจริญรุ่งเรือง ความยุติธรรม และสามารถนำรัฐไปสู่อุดมคติได้

นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าแนวคิด เรื่อง ธีมมิกราชาและราชาปราชญ์ เป็นแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปกครอง เพื่อสร้างประโยชน์และความสุขให้แก่ผู้ปกครอง (ประชาชน)

พระพุทธศาสนา มีทัศนะว่า นักปกครองที่ดีต้องปฏิบัติหน้าที่ (ธรรม) โดยจิตสำนึกภายใน ซึ่งถือเป็นคุณสมบัติอันสำคัญยิ่งของนักปกครองที่ดี หากเมื่อใดนักปกครองไม่ปฏิบัติธรรม เมื่อนั้นก็ไม่อาจเป็นนักปกครองที่ดีได้ ดังนั้น เมื่อกล่าวถึง ธีมมิกราชา จึงเป็นการกล่าวถึง หลักธรรมที่นักปกครองจะต้องปฏิบัติเพื่อให้เป็นธีมมิกราชา เช่น ทศพิธราชธรรม จักรวรรดิธรรม ราชสังคหวัตถุ เป็นต้น

เพลโต มีทัศนะว่า นักปกครองที่ดีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสังคม ซึ่งจะทำให้นักปกครองมีคุณสมบัติตามที่ต้องการได้ ดังนั้น เมื่อกล่าวถึง ราชาปราชญ์ จึงเป็นการกล่าวถึง กฎระเบียบ ในการคัดเลือกและตรวจสอบผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่ในการปกครอง ซึ่งเพลโตให้ความสำคัญกับระบบการศึกษา

แนวคิดแบบพระพุทธศาสนาและเพลโต มีความใกล้เคียงกันในแง่เป้าหมาย คือ ต้องการให้มีนักปกครองที่ต้องทำหน้าที่ให้บรรลุผล คือ สันติสุขของประชาชน แต่พระพุทธศาสนาเน้นที่การสร้างจิตสำนึก ในขณะที่เพลโตเน้นที่การสร้างกฎระเบียบ

กล่าวโดยสรุป พระพุทธศาสนาเน้นความเป็นปัจเจกบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลโดยตรง ไม่ใช่บุคคลกับกฎเกณฑ์ จึงให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของบุคคลที่ทำหน้าที่ในการปกครอง ส่วนเพลโตเน้นความสำคัญของกฎระเบียบของสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจึงเป็นความสัมพันธ์โดยกฎเกณฑ์ ซึ่งถูกกำหนดขึ้นเป็นระบบภายในสังคม

Thesis Title	Dhammika Raja and Philosopher King : A Philosophical Comparative Study		
Author	Miss Pantip Saekow		
M. A.	Philosophy		
Examining Committee	Lecturer Dr.Pramuan	Peangchan	Chairman
	Asst. Prof. Noi	Pongsanit	Member
	Lecturer Dr.Phisit	Kotsupho	Member

ABSTRACT

The comparative study of the concepts of Dhammika Raja and the Philosopher King has two objectives:

1. to define the meaning, characteristics, qualities, functions, and the selection of the Dhammika Raja and the Philosopher King
2. to find out similarities and differences between the Dhammika Raja and the Philosopher King

It was found that the basic ideas of Buddhism and those of Plato are clearly different. i.e. Buddhism gives importance of the individual while stressing the equality of human beings. Man's goodness or badness is not merely the result of his birth but of his actions and behavior. Buddhism thus puts emphasis on the individual and stresses the fact that problem solving must start from man himself because it is in man that problems originate. Buddhism will therefore not consider forms of social governing as the best means of governing but lays the burden of government with individual man. If the ruler is virtuous he will be able to bring goodness and happiness to his subjects, regardless of the actual form of governing he applies. Thus the concept of Dhammika

Raja means: a ruler who upholds the Dhamma and who uses the Dhamma as foundation in the execution of his duties in order to bring prosperity and peacefulness to the public.

Plato, on the other hand, places importance on society as a system in the conviction that man is a social animal and thus has to cohabitation with other men under a system of law, so that man may reach the highest aim in life. Since Plato places importance on the system, he proposes a variety of possible models of good governing, ranging from Aristocratic rule to Absolute monarchy. In this view the Philosopher King is the ruler who possesses knowledge, is wise, is well versed in the art of governance, and is able to bring prosperity and justice to his people, and can lead his state towards (the realization of) and ideal state.

In addition, it was found that the Dhammika Raja and the Philosopher King express the belief that rulers must perform their duty in order to bring prosperity and happiness to their subjects.

In Buddhism, a good ruler must do his duty (according to the Dhamma) by following his conscience, which may be considered as the most important attribute of a good ruler. Whenever a ruler does not act in accordance with the Dhamma, he may not be a good ruler. Thus when we refer to Dhammika Raja, we are talking about the principles of Dhamma which a good ruler must follow in order to be a Dhammika Raja ; e.g. the Dasarajadhamma, Cakkavattidhamma, and Rajasangahavatthu acts.

For Plato, a good ruler must perform his duty by following societal rules, which will enable him to qualify himself as required. So when we refer to the Philosopher King, we are talking about the selection procedure and screening process for aspiring rulers. Plato thus gives foremost importance to education.

Buddhism and Plato's ideas on governance are similar in that they both aim at the same target which is providing a good ruler who will bring happiness to the people, but whereas Buddhism focuses on the individual conscience, Plato stresses the need for social rules.

Summarizing, we can state that Buddhism puts emphasis on the individual and on a direct relation between individuals, instead of on the relation between people and

societal rules, and thus places high value on the quality of the ruler. Plato, in contrast, puts emphasis on societal rules and on interpersonal relationships which are mediated by these societal rules which are already determined.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

อักษรย่อและ สัญลักษณ์

ในการอ้างอิงข้อความจากพระไตรปิฎกของงานวิจัยนี้ ใช้คัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง พ.ศ. 2525 ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ โดยระบุเป็นอักษรย่อมีความหมายดังนี้

คำย่อ	หมายถึง
บุ.ชา.	บุททกนิกาย ชาดก
บุ.ม.	บุททกนิกาย มหานิทเทศ
ที.ปา.	ทีฆนิกาย ปาฐกวรรค
ที.สี.	ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค
สั.ส.	สังยุตตนิกาย สคาถวรรค
อง.ติก	อังคุตรนิกาย ดิกนิบาต
อง.สตุดก.	อังคุตรนิกาย สัตตกนิบาต

ตัวเลขหลังอักษรย่อ คือพระไตรปิฎกเล่มที่ / ข้อที่ / หน้าที่ เช่น

บุ. ชา. 28/674-678/87

หมายถึง พระไตรปิฎกคัมภีร์บุททกนิกาย ชาดกเล่มที่ 28

ข้อที่ 674-678

หน้าที่ 87 เป็นต้น